

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי
פרשת תצווה
תשפ"ב

(שנה ו', גליון מס' 230)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

**השיעור השבועי עם הרב אליהו בר חן,
מתקיים בכל יום שלישי, בבית הכנסת "כתר תורה" -
ניסנית,
ביישוב ניצן ב'**

זמן תחילת השיעור:

שעון חורף - 19:45

שעון קיץ - 20:00 (כאשר זמן צאת הכוכבים מתארך,

השיעור מתקיים מיד לאחר תפילת ערבית)

לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה, לכתובת k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גליון שבועי"

זמני כניסת ויציאת שבת קודש:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
18:39	18:00	16:46	ירושלים:
18:36	18:01	17:02	תל אביב:
18:37	18:00	16:54	חיפה:
18:40	18:02	17:05	באר שבע:

פרשת תצווה - פורים קטן התשפ"ב

"לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת"

א. "וְאֵתָהּ הִקְרַב אֵלֶיךָ, אֶת אַהֲרֹן אַחִידָךָ, וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ, מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֵנוּ לִי, אַהֲרֹן, נָדָב וָאֶבְיָהוּא, אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר - בְּנֵי אַהֲרֹן. וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִידָךָ, לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת. וְאֵתָהּ תִּדְבֹר אֵל כָּל חַכְמֵי לֵב, אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חֲכָמָה, וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אַהֲרֹן, לְקֹדֶשׁוֹ, לְכַהֵנוּ לִי. וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ, חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְכִתְנֹת תִּשְׁבָּץ מִצְנָפֶת וְאַבְנֵט, וְעָשׂוּ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִידָךָ וּלְבָנָיו, לְכַהֵנוּ לִי. וְהֵם יִקְחוּ אֶת הַזָּהָב, וְאֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן, וְאֶת תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ" (שמות, כח', א' - ה').

והנה, על פסוקים אלו, כתב רבינו המלבי"ם זיע"א:

"באשר ראה ה' לבחור באיש אחד, אשר יהיה אמצעי בין ה' ובין ישראל,

להיות מבני היכלו פנימה, ושליח העם כולו בעבודת ה' וההוראה.

ומצא את אהרון, מוכן מצד סגולת נפשו, להמעלה הגדולה הזאת -

הוא, וזרעו אחריו.

כי כל הנפשות לו הנה, ובידו פלס ומאזני משקל, לדעת תוכן כל נפש ומעלתה.

ומעתה, יהיה אהרון האמצעי בין ה' ובין עמו, בהעלאת העבודה, וריח ניחוח

העולה מעבודת ה' מלמטה למעלה,

כמו שמשה היה אמצעי להוריד את התורה מלמעלה למטה,

ובזה יקרב אל משה, ויעמוד עמו בשוה".

ב. הנה, במעלת "פורים קטן", מלבד שאין אומרים באותו היום תחנון,

וכמבואר במשנה ¹, ובדברי רבותינו הראשונים ², ואחריהם בספרי רבותינו האחרונים ³.

כבר כתב ⁴ ה"אבודרהם", שנוהגים, שלא לעשות מלאכה באותו היום.

ברם, כתב ⁵ הרמ"א:

"יש אומרים, שחייב להרבות במשנה ושמחה, ב-י"ד שבאדר ראשון ⁶. ואין נוהגין כן,

מכל מקום, ירבה קצת בסעודה, כדי לצאת ידי המחמירים ⁷, וטוב לב משנה תמיד ⁸,"

וכתב על זה ב"משנה ברורה":

"בהגהת תשב"ץ כתב, דיש להרבות ⁹,

¹ במשנה, מסכת מגילה, פ"א מ"ד:

"אין בין אדר הראשון לאדר השני, אלא, קריאת המגלה ומתנות לאביונים".

² עיין ב"ספר המנהגים", "מנהג של כל השנה", ד"ה "אלו ימים".

ספר מהרי"ל, הלכות פורים, ד"ה "פורים".

³ יעוין בדברי השו"ע, בסי' תרצז:

"יום י"ד וט"ו שבאדר ראשון, אין נופלים על פניהם, ואין אומרים מזמור יענך ה' ביום צרה, ואסורים בהספד ותענית.

אבל שאר דברים, אין נוהגים בהם".

⁴ הלכות פורים, עמוד רח'.

⁵ בסי' תרצז'.

⁶ טור בשם הרי"ף.

⁷ הגהות מ'מוני בשם סמ"ק.

⁸ קהלת, טו' - טו':

"כל ימי עני רעים, וטוב לב, משנה תמיד".

⁹ היינו:

ורבנו יחיאל מפאריש, רגיל להרבות, ולהזמין בני אדם".

והוסיף בזה ¹⁰ מרן החבי"ף זיע"א, וז"ל:

"כשחל פורים קטן בערב שבת, הגם דאין דרכו לאכול בשר בערב שבת, הן כהיום
הזה ליכול וליחדי,

אך לא ימלא כריסו, בשביל סעודת שבת",

והיינו:

שדעתו, שיש לעשות באותו היום - סעודה, מחמת קדושת היום.

ויעויין מה שכתב ¹¹ בספר הקדוש "אמרי נועם":

"אמרו ז"ל ¹², ¹³ שלחה אסתר לחכמים, כתבוני לדורות.

והשיבו ¹⁴, הלא כתבתי לך שלשים ולא רבעים ¹⁵.

בסעודה.

¹⁰ ה"ה הגאון רבי חיים פלאג'י זיע"א,

בספרו הקדוש "מועד לכל חי", סי' לא, אות כב'.

¹¹ להגה"ק רבי מאיר הורוויץ זיע"א מדז'קוב,

פרשת תצוה, אות ח'.

¹² מגילה, ז' ע"א.

¹³ שם בגמרא:

"שלחה להם אסתר לחכמים, כתבוני לדורות.

שלחו לה (משלי, כב' - כ'), 'הלא כתבתי לך שלשים',

שלישים ולא רבעים.

עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה (שמות, יז' - יד'), 'כתב זאת זכרון בספר',

'כתב זאת' - מה שכתוב כאן ובמשנה תורה,

'זכרון' - מה שכתוב בנביאים,

'בספר' - מה שכתוב במגלה".

¹⁴ בספר משלי (כב' - ב'):

עד שמצאו רמז, 'כתב זאת' - זה תורה ומשנה תורה¹⁶,
'זכרון' - זה ספר שמואל,
'בספר' - זו המגילה.
הרי, דהמגילה נקראת בשם רבעים¹⁷.
והנה, מצוות קריאת מגילה, היא, ביום ובלילה,
וכמו שאמרו ז"ל¹⁸, חייב לקרותה בלילה, ולשנותה ביום.

"הלא כתבתי לך שלשים, במועצת ודעת",

וביאר שם רש"י הקדוש:

"הלא כתבתי לך שלשים' - תורה ונביאים וכתובים".

¹⁵ יעניין בפירוש רש"י הקדוש, במסכת מגילה הנ"ל:

"בשלשה מקומות, יש לנו להזכיר מלחמת עמלק -

בספר 'ואלה שמות' (פרק יז'),

ובמשנה תורה (פרק כה'),

ובספר שמואל (א' - טו'),

וזהו שאמר שלמה, בדבר ששילשתו, אי אתה רשאי לרבעו".

¹⁶ דהיינו:

שהנכתב בתורה לגבי עמלק - בספר "שמות", ובספר "דברים", נחשב לדבר אחד.

¹⁷ דהיינו:

שאחר שהחשבנו את ב' הפעמים שבהם הוזכר עמלק בתורה, לדבר אחד,

וממילא, אף עניין אסתר, רשאי להיכתב,

יוצא לנו, ש-ד' פעמים, אנו מזכירים את עניין עמלק:

א'. בספר "שמות",

ב'. בספר "דברים",

ג'. בספר "שמואל",

ד'. במגילת "אסתר".

מה שאין כן, זכירת עמלק בתורה ובהפטרה, אינו רק ביום.
וזהו הרמוז ¹⁹ 'רבו"ע יהיה כפול',
אשר בקריאת מגילה היא מחיית עמלק בכפילא, בלילה וביום ²⁰.
גם נרמז, כי יש ב' חדשי אדר, והוא פורים קטן ופורים גדול, ובשניהם נמחה
שמו של עמלק ²¹ ".
ומבואר מדבריו הקדושים:
שכאשר השנה מעוברת, גם ב"פורים קטן" - שייך עניין מחיית עמלק ²².
והנה, אלמלא, שהיתה שנה זו "שנה מעוברת",
היינו קוראים בשבת זו, את פרשת "זכור" ²³, מלבד פרשתן - "פרשת תצווה".
ומכיוון שכבר בואר בדברינו, שבשנה זו גם ב"פורים קטן" - שייך עניין מחיית
עמלק,

¹⁸ מגילה, ד' ע"א.

¹⁹ דהיינו:

הנאמר בפרשתן (שמות, כח' - טז'), "רְבוּעַ יְהִי, כְּפֹל, זָרַת אָרְכוּ וְזָרַת רָחְבוּ".

²⁰ דהיינו:

שאותו "רבוע" - שהוא, מגילת "אסתר",
יהיה "כפול" - יהיה נזכר פעמיים, בלילה וביום.

²¹ דהיינו:

שכאשר "רבוע" - חודש אדר, יהיה "כפול",
דהיינו, שנה מעוברת,

ימחה שמו של עמלק, ב' פעמים.

²² כתב הגה"ק רבי נתן זיע"א מברסלב (בספרו הקדוש "ליקוטי הלכות", או"ח, ברכות הראיה וברכות
פרטיות, ה"ד. יו"ד, הלכות מילה, ה"ד):

שכאשר השנה מעוברת, אזי, תיקון פגם הלבנה - נעשה בשלמותו.

²³ דברים, כה', יז' - יט'.

נעסוק במאמרינו זה, בהקבלה שבין פרשת "תצווה" לפרשת "זכור", שעל פי רוב הינם סמוכים זה לזה.

ג. על הפסוק (שמות, כח' - ג') :

"וְאַתָּה תִּדְבֹר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב, אֲשֶׁר מְלַאֲתִיו רוּחַ חֲכָמָה, וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אֶהְרֹן - לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנֹ לִי",

כתב רש"י הקדוש :

" 'לקדשו לכהנו לי' - לקדשו להכניסו בכהנה, על ידי הבגדים, שיהא כהן לי".

ומבואר מדבריו הקדושים :

שכוח בגדי הכהונה, מכניס קדושה באהרון ובבניו.

והנה, על הפסוק ²⁴, "ובגדי הקדש אשר לאהרון, יהיו לבגיו אחריו, למשחה בהם ולמלא בם את ידם", כתב רש"י הקדוש :

" 'ולמלא בם את ידם' - על ידי הבגדים הוא מתלבש בכהנה גדולה",

והיינו :

שבגדי הכהונה של הכהן הגדול, יכניסו קדושה, גם אצל הכהנים העתידיים להיות לדורות.

וב-ב' דברי רש"י הללו, יש לעיין :

היאך יש בכוחם של בגדים אלו לקדש את הכהנים.

ד. על הפסוק (שמות, כח' - ב') :

"וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִידָה, לְכָבוֹד וּלְתִפְאַרֶת",

כתב הרמב"ן זיע"א :

"שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים,

כמו שאמר הכתוב ²⁵, 'כחתן יכהן פאר',

²⁴ שמות, כט' - כט'.

כי אלה הבגדים, לבושי מלכות הן".

וכעין זה, כתב רבינו בחיי זיע"א:

"על דרך הפשט, שיתכבד ויתפאר בהם,

ולפי שהכהן הגדול מלאך ה' צבאות, אצל היחידים בעניין העבודה,

יצווה עתה, להלבישו בגדי מלכות, ולהיותו מלך נכבד ומפואר אצל ההמון, ואז

יהיה שלם בכל,

כי הבגדים האלה, בגדי מלכות".

ובזה יש להתבונן:

לשם מה צריכים הכהנים, להתהדר בבגדי מלכות אלו.

ה. במאמרו של דוד הע"ה²⁶, "הבו ליהנה משפחות עמים, הבו ליהנה כבוד וְעֹז",

צריכים אנו להתבונן, מהו "כבוד".

והנה, הדבר שגורם לאדם בעולם הזה - כבוד, הוא כסף וזהב,

וכמאמרו של שלמה הע"ה²⁷, "וְאָמַרְתִּי אָנִי, טוֹבָה חֲכָמָה מְגִבּוֹרָה, וְחֲכַמַת הַמַּסְכֵּן בְּזוּיָהּ"²⁸, וְדַבְּרִי אֵינָם נִשְׁמָעִים".

²⁵ ישעיה, סא' - י'.

²⁶ תהילים, צו' - ז'.

²⁷ קהלת, ט' - טז'.

²⁸ יעוין ב"מדרש תנאים" (דברים, טו' - ז'), שפירש פסוק זה על מסכן בממון:

"שבעה שמות נקראו לו -

עני, אביון, מסכן, דל, מר, רש, ודך.

עני - כמשמעו.

אביון - שהוא רואה דבר ואינו אוכל, רואה דבר ואינו שותה, תאיב לכל.

מסכן - שהוא בזוי לכל, היך מא דאת אמר (קהלת, ט' - טז') - 'וחכמת המסכן בזויה'.

ברס, לא כן הוא הדבר, אצל הבורא יתברך:
שכן בארמית, הלשון "כבוד", מתורגם למילת "יקר",
והוא עניין שבח להקדוש ברוך הוא.
וכמו שכתב ²⁹ התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל:
"הבו איקר ויבנתא, קדם אלהנא".
וכן כתב ³⁰ רבי ישראל נג'ארה זיע"א, בפיוט הקדוש והנשגב "י-ה רבון עלם":
"אלהא די ליה יקר ויבנתא, פרוק נת ענד מפום ארנותא,
ואפיק נת עמד מגו גלותא, עמד די בחרת מפל אמנא".
והיינו:
שיש חילוק נשגב, בין מה שנקרא "כבוד", בעיניו של בשר ודם,
לבין מה שנקרא "כבוד", אצל מלך מלכי המלכים הקב"ה.
ולפי זה, אפשר:
ש"הכבוד והתפארת", הוא, בשביל שהמון העם יראו את הכהן, ויכבדוהו,
וכמאמרם ז"ל ³¹, "רבי יוחנן, קרי למאניה מכבודתיה".

דל - שהוא מדולדל מנכסיו.

דב - שהוא מדוכדך.

רש - שהוא מתרושש.

מך - שהוא [מך] לפני כל, כאסקופה התחתונה".

²⁹ דברים, לב' - ג'.

³⁰ היה רבה של העיר עזה, בתקופת האר"י ז"ל.

ומספרים, שהאר"י הקדוש זיע"א, אמר עליו:

שכאשר הוא היה יושב ושר בשבת, היו כיתות של מלאכי השרת באות לשמוע את השירים שלו, משום שזה היה דבר כל כך מרומם.

³¹ מדרש תנחומא, בראשית, אות ב'.

ו. על הפסוק ³², "וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו", דרשו רבותינו ז"ל ³³:

"כְּגוֹן, יוֹסֵף מְשִׁיתָא וַיִּקּוּם אִישׁ צְרוּרוֹת.

יוסף משיתא -

בְּשָׁעָה שֶׁבִקְשׁוּ שׁוֹנְאִים לְהַכְנִיס לְהַר הַבַּיִת, אָמְרוּ, יִכְנַס מֵהֶם וּבָהֶם תִּחַלֵּה.

אָמְרִין לֵיה, עוֹל וּמָה דְאֵת מְפִיק דִּיךָ? ³⁴.

נְכַנֵּס, וְהוֹצִיא מְנוּרָה שֶׁל זָהָב.

אָמְרוּ לוֹ, אֵינְךָ דְרָכְךָ שֶׁל הַדְּיוֹט לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּזוֹ,

אֵלָּא, עוֹל זְמַן תִּנְיָנוֹת, וּמָה דְאֵת מְפִיק, דִּיךָ? ³⁵,

וְלֹא קִבַּל עָלָיו.

אָמַר רַבִּי פִּינְחָס, נִתְּנוּ לוֹ מְכֶס שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְלֹא קִבַּל עָלָיו,

אָמַר, לֹא דִי שֶׁהַכְּעֶסְתִּי לְאֱלֹהֵי פְעַם אַחַת, אֵלָּא שֶׁאֲכַעִיסֶנּוּ פְעַם שְׁנֵי?

מָה עָשׂוּ לוֹ?

נִתְּנוּ אוֹתוֹ בְּחִמּוֹר שֶׁל חֲרָשִׁים, וְהָיוּ מְנַסְרִים בּוֹ,

הִזָּה מְצֻנַח וְאוֹמֵר, נוֹי, אוֹי, אוֹי, שֶׁהַכְּעֶסְתִּי לְבוֹרְאִי.

ויקום איש צרורות -

הִזָּה בֶּן אַחוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרִידָה, וְהָוָה רָכִיב סוּסָא בְּשַׁבָּתָא,

³² בראשית, כז' - כז'.

³³ בראשית רבה, פרשה סה', כב'.

³⁴ דהיינו:

שאותם השונאים, אמרו לו ליוסף משיתא, תיכנס אל תוך בית המקדש, ומה שתוציא משם יהיה שלך.

³⁵ דהיינו:

שמכיוון שהמנורה ראויה רק לאיש חשוב, ואינו לפי כבודך, המנורה לא תהיה שלך,

אלא, רצונינו, שתיכנס אל תוך בית המקדש פעם נוספת, ומה שתוציא ישאר שלך.

אזל קומי שריתא למצטבלא³⁶.

אמר ליה³⁷, חמי סוסי דארבבי מרי, וחמי סוסד דארבבד מרד³⁸.

אמר לו³⁹, אם כד למכעיסיו, קל וחמר לעושי רצונו.

אמר לו⁴⁰, עשה אדם רצונו יותר ממך?

אמר לו⁴¹, ואם כד לעושי רצונו, קל וחמר למכעיסיו.

נכנס בו הדבר פארס של עכנא, הלך וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין - סקילה, שרפה, הרג וחינוק.

מה עשה?

הביא קורה, נעצה בארץ, וקשר בה נימא,

וערד העצים, והקיפו גדר של אבנים,

ועשה מדורה לפניו, ונעץ את החרב באמצע, והצית האור תחת העצים מתחת האבנים,

ונתלה בקורה, ונחנק -

³⁶ דהיינו:

שכאשר היה רבי יוסי בן יעזר מובל להריגה, היה אותו היום - יום שבת,

ויקום איש צרורות, שיצא לתרבות רעה, ולא שמר תורה ומצוות, היה מהלך מאחוריו, תוך כדי שהוא רוכב על הסוס.

³⁷ יקום איש צרורות, לרבי יוסי בן יעזר.

³⁸ דהיינו:

שאמר יקום איש צרורות לדודו, אני שאיני מקיים את רצונו של הקב"ה, תראה כמה חיי טובים ומנוהלים על מי מנוחות,

בשונה ממך, שאתה מקיים את רצונו של הקב"ה, שכעת אתה מובל להריגה.

³⁹ רבי יוסי בן יעזר ליקום איש צרורות.

⁴⁰ יקום איש צרורות לרבי יוסי בן יעזר.

⁴¹ רבי יוסי בן יעזר ליקום איש צרורות.

קדמתו האש, נפסקה הנימה, נפל לאש -
קדמתו חרב, ונפל עליו גדר ונשרף.
נתנמנם יוסי בן יועזר איש צרידה, וראה מטתו פרוה באויר,
אמר, בשעה קלה קדמני זה לגן עדן.
והנה, מדרשתם של רבותינו ז"ל זו, מבואר:
שמילת "בגדיו", נדרשת למילת "בגדיו",
כיוון, שפעמים ה"בגד" נעשה "בגד".
שכן, פעמים רבות אנו מוצאים, שבגדיו של האדם, נותנים לו מעמד,
ואף על פי, שהוא אינו ראוי לו.
וכעניין מה שמצינו בגמרא⁴², "שאלה ליראות בה".
ולפי זה, הדבר צריך ביאור:
מפני מה, ניתנו בגדי הכהונה לכהנים, ובראשם הכהן הגדול,
והלא, יכולים הבגדים להטעות את המון העם, בעניין חשיבותם.
ז. במסכת זבחים (פח' ע"ב), מצינו:
"למה נסמכה פרשת קרבנות, לפרשת בגדי כהונה?
לומר לך, מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין.
כתונת, מכפרת על שפיכות דם,
שנאמר⁴³, 'וישחטו שעיר עזים, ויטבלו את הכתנת בדס'.
מכנסים, מכפרת על גילוי עריות,
שנאמר⁴⁴, 'ועשה להם מכנסי בד' ...

⁴² בבא מציעא, צ' ע"א.

⁴³ בראשית, לז' - לא'.

מצנפת, מכפרת על גסי הרוח,

מנין?

אמר רבי חנינא, יבא דבר שבגובה, ויכפר על גובה.

אבנט, מכפר על הרהור הלב,

היכא דאיתיה.

חושן, מכפר על הדינין,

שנאמר ⁴⁵, 'ועשית חושן משפט'.

אפוד, מכפר על עבודת כוכבים,

שנאמר ⁴⁶, 'אין אפוד ותרפים'.

מעיל, מכפר על לשון הרע,

מנין?

אמר רבי חנינא, יבא דבר שבקול, ויכפר על קול הרע.

וציץ, מכפר על עזות פנים,

בציץ כתיב ⁴⁷, 'והיה על מצח אהרן'. ובעזות פנים כתיב ⁴⁸, 'ומצח אשה זונה היה לך'.

ח. והנה, אצל מרדכי היהודי, ולהבדיל בין טהור לטמא - גם אצל המן, מצינו את עניין הבגדים.

אצל מרדכי היהודי:

⁴⁴ שמות, כח' - מב'.

⁴⁵ שמות, כח' - טו'.

⁴⁶ הושע, ג' - ד'.

⁴⁷ שמות, כח' - לח'.

⁴⁸ ירמיה, ג' - ג'.

א. "ומרדכי, ידע את כל אשר נעשה, ויקרע מרדכי את בגדיו, וילבש שק ואפר, ויצא בתוך העיר, ויזעק ויעקה גדלה ומרה"⁴⁹.

ב. "יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך, וסוס אשר רכב עליו המלך, ואשר נתן פתך מלכות בראשו. ונתון הלבוש - והסוס, על יד איש משרי המלך הפרתמים, והלבישו את האיש אשר המלך חפץ ביקרו, והרכיבו על הסוס ברחוב העיר, וקראו לפניו - ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו. ויאמר המלך להמן, מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת, ועשה כן למרדכי היהודי, היושב בשער המלך, אל תפל דבר מכל אשר דברת. ויקח המן את הלבוש ואת הסוס, וילבש את מרדכי, וירכיבו ברחוב העיר, ויקרא לפניו - ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו"⁵⁰.

ג. "ומרדכי, יצא מלפני המלך, בלבוש מלכות תכלת וחור, ועטרת זהב גדולה, ותכריז בוץ וארגמן, והעיר שושן צהלה ושמחה"⁵¹.
ומאידך, אצל המן:

וכמאמר הכתוב⁵², "בהראתו את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים שמונים ומאת יום, וכדרשת רבותינו ז"ל בזה⁵³ :

"אמר רבי יוסי בר חנינא, מלמד שלבש בגדי כהונה,

כתיב הכא⁵⁴, 'יקר תפארת גדולתו'. וכתוב התם⁵⁵, 'לכבוד ולתפארת'."

⁴⁹ אסתר, ד' - א'.

⁵⁰ אסתר, ו', ז' - יא'.

⁵¹ אסתר, ט' - טו'.

⁵² אסתר, א' - ד'.

⁵³ מגילה, יב' ע"א.

⁵⁴ אסתר, א' - ד'.

⁵⁵ שמות, כח' - ב'.

והנה, מהגמרא הנ"ל, משמע:
שישנה הקְּבָלָה בין בגדי הכהן הגדול, ובין הבגדים שהיו אצל מרדכי היהודי,
ולהבדיל בין הטהור לטמא - אף אצל המן,
ויש להבין, מהי אותה הקְּבָלָה.
והנה, בעניין זה, כתב⁵⁶ הגה"ק רבי נתן זיע"א מברסלב, וזה תורף דבריו
הקדושים:
שכאשר האדם מזוהם בחטאיו, ובפרט בחטא הגאווה,
הרי הוא לבוש ומזוהם בבגדים צואים.
וכאשר האדם אינו שם את ליבו לכך,
אזי, הוא נופל ומזדהם בחטאיו עוד ועוד.
והנה, נמרדכי היהודי, שידע על זוהמתם של ישראל בחטא זה,
הבין, שמפני כך הם נענשו.
ולפיכך, הוא קרע את בגדיו, ולבש שק ואפר,
וזאת, בכדי לרמוז לעם ישראל, על מהות חטאם,
וכמו כן, בכדי להורות להם, את דרך הזיכוך והטהרה.
והנה, כאשר הקב"ה המטיב לעמו - ריחם עליהם,
והסיר מעליהם את הבגדים הצואים,
אזי, הוא הלביש את מרדכי בבגדי מלכות טהורים.
והוא הסוד בבגדי המלכות של הכהן הגדול -
שבגדי הזהב שלו, נועדו לכפר על תאוות החמדה והעשירות, אשר היא בבחינת
בגדים צואים.

⁵⁶ בספרו "ליקוטי הלכות", הלכות ערלה, ה"ה, מאות ח' ואילך.

ומשום כך, בגדי הכהנים, ובמיוחד בגדי הכהן הגדול, היו צריכים להיות בבחינת
"לְכָבוֹד וּלְתִפְאֳרֹת",

מחמת, שבכוחם, לתקן את אותה הזוהמא, ואת אותו החטא.

ט. כתב ⁵⁷ הגה"ק רבי צדוק הכהן זיע"א מלובלין:

שעיקר קליפת עמלק, היתה, בכדי לבטל את עם ישראל מלימוד תורה.

וכאשר בא עמלק להילחם בישראל בפעם הראשונה ⁵⁸, היה זה קודם זמן "מתן
תורה", שהוא תורה שבכתב,

ובמעשיו, רצה עמלק, לבטל את קבלת התורה הקדושה, ח"ו.

והדרך לכך, הוא, על ידי מה שביזה את קדושת ברית המילה ⁵⁹,

ובמעשה זה, כביכול, הוא אמר להקב"ה -

שמכיוון שעם ישראל פגמו בברית המילה, הם לא זכאים לקבל תורה שבכתב ⁶⁰,

⁵⁷ בספרו הקדוש "פרי צדיק", פרשת זכור, אות יג'.

⁵⁸ סוף פרשת "בשלח".

⁵⁹ כמבואר בדברי רשב"י זיע"א, ב"זוהר הקדוש" (פרשת "בשלח", דף סה' ע"ב).

⁶⁰ והביא לזה ראייה, מדברי המדרש (שמות רבה, פרשה ל', יב'), וז"ל:

"פעם אחת, אמר לו עקילס לאדרינוס המלך, רוצה אני להתגייר, ולהעשות ישראל.

אמר לו, לאמה זו אתה מבקש?

כמה בזיתי אותה, כמה הרגתי אותה,

לירודה שבאמות, אתה מבקש להתערב?

מה ראית בהם, שאתה רוצה להתגייר?

אמר לו, הקטן שבהם, יודע היאך ברא הקדוש ברוך הוא את העולם,

מה נברא ביום ראשון, ומה נברא ביום שני,

כמה יש משנברא העולם, ועל מה העולם עומד, ותורתן אמת.

אמר לו, לך ולמד תורתן, ואל תמול.

ואף על פי כן, לא הועיל לו קטרוגו, ועם ישראל קיבלו את התורה שבכתב.
והנה, כאשר באו עם ישראל, להיכנס לארץ ישראל, שוב בא עמלק,
וכמאמר הכתוב ⁶¹, "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּדֶד עֶרְדָּה, יָשָׁב הַנֶּגֶב, כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ
הָאֲתָרִים, וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שָׁבִי",
וביארנו בזה רבותינו ז"ל ⁶², "מִלֶּדֶד עֶרְדָּה - זֶה עֲמֶלֶק".
וסיבת ביאתו של עמלק, היתה, בשביל לבטל את עם ישראל מקבלת התורה
שבעל פה,
שכן, תכליתה של ארץ ישראל, היא, בעבור קבלת התורה שבעל פה,
וכמאמר הכתוב ⁶³, "וַיְהִי כִּי עָמִים רַבִּים, וְאֲמָרוּ, לָכֵן וְנַעֲלָה אֵל הַר יְהוָה אֶל בֵּית
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב - וַיִּרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכְּהָ בְּאַרְחֻתָיו, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה, וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלַם",
וכדרשת רבותינו ז"ל בזה ⁶⁴, "דבר ה' - זו הלכה", שהוא תורה שבעל פה,
וכמו כן, לשכת הגזית, שממנה היתה יוצאת תורה לכל ישראל ⁶⁵, היתה
בירושלים.
וטעם הדבר, שניסה עמלק לבטלם מ-ב' ענייני התורה, תורה שבכתב, ותורה
שבעל פה,
הוא, מחמת שהיה עמלק בחינת יצר הרע בעצמותו ⁶⁶,

אמר לו עקילס, אפלו חכם שבמלכותך, וזקן בן מאה שנה, אינו יכול ללמד תורתן אם אינו מל,
שכן כתוב (תהילים, קמז' - יט), 'מגיד דבריו ליעקב, חקיו ומשפטיו לישראל, לא עשה כן לכל גוי',
ולמי?, לבני ישראל".

⁶¹ במדבר, כא' - א'.

⁶² במדבר רבה, פרשה יט', כ'.

⁶³ ישעיה, ב' - ג'.

⁶⁴ שבת, קלח' ע"א.

⁶⁵ סנהדרין, פו' ע"ב.

וידע, שכאשר הוא יצליח לבטל את עם ישראל מלימוד התורה -
ממילא, הם לא יוכלו לתקן עצמם בתכלית התיקון -
ובכך, הם לא יוכלו להינצל מחרבו של מלאך המוות⁶⁷.
והנה, המן הרשע, שהיה מזרעו של עמלק, המשיך בדרכי אבותיו,
וכאשר הוא ראה את עם ישראל גדורים בתורה ובמצוות, ומלאים בתורה שבעל
פה⁶⁸,
מיד בא וקטרג, על עם ישראל אצל הקב"ה -
באומרו⁶⁹, "יִשְׁנֹנוּ עִם אֶחָד, מִפְּזָר וּמִפְרָד בֵּין הָעַמִּים, בְּכֹל מְדִינֹת מְלֻכֹתָךְ,
וְדַתִּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם, וְאֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים",
וביארנו לנו רבותינו ז"ל את כוונתו⁷⁰, "דלא אכלי מינן, ולא נסבי מינן, ולא מנסבי
לן" -
דהיינו, שכל מה שעם ישראל גדרו את עצמם מאומות העולם⁷¹, אינו לשם
שמים, אלא רק מחמת גאווה ושנאת הבריות, שהיתה בהם.

⁶⁶ וכמו שכתב רשב"י זיע"א, ב"זוהר הקדוש", פרשת "שלח", דף קס' ע"א.

⁶⁷ השווה למאמר רבותינו ז"ל (עבודה זרה, ה' ע"א):

"רבי יוסי אומר, לא קיבלו ישראל את התורה, אלא, כדי שלא יהא מלאך המות שולט בהן,
שנאמר (תהילים, פב' - ו'), 'אני אמרתי אלהים אתם, ובני עליון כלכם',
חבלתם מעשיכם - 'אכן כאדם תמותון'."

⁶⁸ וכמו שכתב הרמב"ם בהקדמתו לספרו "יד החזקה", וז"ל:

"בית דינו של עזרא, הם הנקראים אנשי כנסת הגדולה,

והם - חגי, זכריה ומלאכי, דניאל, וחנניה, ומישאל, ועזריה, ונחמיה בן חכליה, ומרדכי בלשן, וזרובבל, והרבה
חכמים עמהם - תשלום מאה ועשרים זקנים".

⁶⁹ אסתר, ג' - ח'.

⁷⁰ מגילה, יב' ע"ב.

⁷¹ במסכת עבודה זרה (לו' ע"ב) מצינו:

וראיה לכך, שקטרוגו זה היה לפני הקב"ה, הוא מדברי רבותינו ז"ל⁷² :
"כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בְּמַגְלָה זוּ לְמַלְךְ אַחְשָׁרוּשׁ, בְּמַלְךְ אַחְשָׁרוּשׁ הַכְּתוּב מְדַבֵּר,
וְכָל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'לְמַלְךְ' סֵתָם, מְשַׁמֵּשׁ קִדְשׁ וְחַל",
ואם כן :

בשעה שאמר המן "וְלְמַלְךְ אֵין שְׁנָה לְהַנִּיחָם", כוונתו היתה להקב"ה,
שכביכול, עליו להשמיד את עם ישראל מן העולם, ח"ו.

והנה, על אותו הפסוק, דרשו רבותינו ז"ל⁷³ :
"אמר רבא, ליכא דידע לישנא בישא כהמן.

אמר ליה⁷⁴, תא ניכלינהו⁷⁵,

אמר ליה⁷⁶, מסתפינא מאלהיו, דלא ליעביד בי כדעבד בקמאי⁷⁷.

אמר ליה⁷⁸, ישנו מן המצות⁷⁹,

שדניאל, גזר על ייבן ושמן של שאר אומות העולם, משום בנותיהן,

דמדאורייתא, אין אסור, אלא רק של שבעה אומות.

⁷² אסתר רבה, פרשה ג', י'.

⁷³ במסכת מגילה, הנ"ל.

⁷⁴ המן לאחשורוש.

⁷⁵ דהיינו:

בוא ונכלה אותם מן העולם.

⁷⁶ אחשורוש להמן.

⁷⁷ דהיינו:

מפחד אני מהקב"ה, שהוא א-להי ישראל, שלא יעשה לי כפי שעשה לקודמי.

⁷⁸ המן לאחשורוש.

⁷⁹ יעויין ב"חידושי אגדות" להמהרש"א, שהביא בזה ב' פירושים:

א. מלשון "שינוי", ששינו את המצות.

אמר ליה ⁸⁰, אית בהו רבנן ⁸¹,

אמר ליה ⁸², עם אחד הן ⁸³."

וקטרוג זה, הועיל במעט, שכן דרשו רבותינו ז"ל ⁸⁴, שהגזירה היתה בחותם של טיט.

והנה, אחר שעם ישראל, עשו תשובה,

וממילא, נעשה בעולם מְחִית עֲמֶלְק,

נאמר הפסוק ⁸⁵, "לְיְהוּדִים הִיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשֶׁשֶׁן וְיָקָר",

ודרשו על כך רבותינו ז"ל ⁸⁶:

"אמר רב יהודה, 'אורה' - זו תורה,

וכן הוא אומר ⁸⁷, 'כי נר מצוה ותורה אור'.

ב. מלשון "שינה", שאינם מקיימים את מצוות הבורא ית"ש.

⁸⁰ אחשורוש להמן.

⁸¹ דהיינו:

והלא, יש לעם ישראל את תלמידי החכמים, שהם מקיימים את מצוות הבורא וחוקיו.

⁸² המן לאחשורוש.

⁸³ דהיינו:

כשם שכל העם אינם מקיימין מצוות, כך גם תלמידי החכמים שלהם אינם מקיימים מצוות.

וב"מנות הלוי", להגה"ק רבי שלמה הלוי אלקבץ זיע"א, כתב:

דהיינו, שכל ישראל ערבים זה לזה,

ולפיכך, אפילו שיש בהם צדיקים, הם יכשלו בעוון הדור.

⁸⁴ אסתר רבה, פרשה ז', ג'.

⁸⁵ אסתר, ח' - טז'.

⁸⁶ מגילה, טז' ע"ב.

⁸⁷ משלי, ו' - כג'.

'שמחה' - זה יום טוב,

וכן הוא אומר ⁸⁸, 'ושמחת בחגד'.

'ששון' - זו מילה,

וכן הוא אומר ⁸⁹, 'שש אנכי על אמרתך'.

'ויקר' - אלו תפלין,

וכן הוא אומר ⁹⁰, 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך',

ותניא, רבי אליעזר הגדול אומר, אלו תפלין שבראש'.

ומעתה, ביאר רבינו זיע"א, כל עניין ועניין בפני עצמו, וכדלהלן:

א. **"אורה - זו תורה",**

הנה, תורה שבכתב, מכונה בלשון "תורה אור" ⁹¹, והוא בלשון זכר,

ומאידיך, תורה שבעל פה, מכונה בלשון "אורה - זו תורה" ⁹², שהוא לשון נקבה,

וטעם הדבר, הוא, מפני שהתורה שבעל פה, מקבלת ויונקת את כוחה, מן התורה שבכתב,

והוא מאמרם ז"ל ⁹³, "אמר רבא ... הדור קבלוה בימי אחשורוש".

ב. **"שמחה - זה יום טוב",**

הנה, כתב דוד הע"ה ⁹⁴, "אור זרע לצדיק, ולְיִשְׂרָי לֵב שְׂמֵחָה",

⁸⁸ דברים, טז' - יד'.

⁸⁹ תהילים, קיט' - קסב'.

⁹⁰ דברים, כח' - י'.

⁹¹ משלי, ו' - כג'.

⁹² וכדרשת הגמרא, הנ"ל.

⁹³ שבת, פח' ע"א.

⁹⁴ תהילים, צז' - יא'.

ומבואר :

ששמחה נמצאת כאשר ליבו של האדם ישר,

והוא, בעת שהאדם עובד את בוראו.

ועמלק, במעשיו, השבית מעם ישראל את כוח השמחה, משום שהוא היצר הרע בעצמותו⁹⁵,

ברם, כאשר עם ישראל מחו את שמו מן העולם, שוב חזרה השמחה לשרות בס.

ג. "ששון - זו מילה",

דהנה, כתבנו לעיל משם ה"זוהר הקדוש", שעמלק היה מבטל את מצוות ה"מילה" מעם ישראל,

ואם כן, כאשר נמחה שמו של עמלק מן העולם, אזי, חוזרת מצוות המילה אל קיומה.

ד. "ויקר - אלו תפילין שבראש",

הנה, התפילין שבראש, רומזים על כך שישראל דבוקים וחבוקים בבוראם, בצורה שאינה ניתנת לתפיסת המוח,

והיא בחינת "יקר", והם דברי קבלה עמוקים.

ומכיוון שיהושע החליש את עמלק רק בפעם הראשונה⁹⁶, שהוא עניין התורה שבכתב,

אך בפעם השנייה, שהוא עניין תורה שבעל פה, לא החלישו,

בכל דור ודור, אנו מחוייבים, להחלישו ולמחות את זכרו מן העולם.

ולפיכך, בשנה שאינה מעוברת, נקראת "פרשת זכור" - סמוך קודם לימי הפורים,

וזאת, בכדי לזכרו ולמחותו בעולם התחתון.

⁹⁵ וכמו שנתבאר לעיל.

⁹⁶ שמות, יז' - יג'.

עד כאן, תורף דבריו הקדושים-

ל. כאשר נתבונן בדברי המגילה, נראה, שפסוק ⁹⁷, "ליהודים היתה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשִׂשׁוֹן וְיִקְרָא",

נאמר, אחר הפסוק, "וּמְרַדְּכֵי יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ, בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת תִּכְלַת וְחֹר, וְעֻטְרֵת זָהָב גְּדוּלָה, וְתִכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן, וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צְהֵלָה וְשִׁמְחָה",

ואפשר:

שלאחר שתיקן מרדכי היהודי את עניין הבגדים הצואים,

ממילא, עם ישראל זכו לתורה שבעל פה, ולכל הטובות הנ"ל.

כי כאשר עוסק האדם בדברי תורה, "לשמה", אזי, הוא ⁹⁸ -

"זוכה לדברים הרבה.

ולא עוד, אלא שְׁכַל הָעוֹלָם כְּלוּ כְּדֵי הוּא לוֹ.

נִקְרָא רַע, אֲהוּב, אֲהוּב אֶת הַמְּקוֹם, אֲהוּב אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשֻׁמַּח אֶת הַמְּקוֹם, מְשֻׁמַּח אֶת הַבְּרִיּוֹת.

וּמְלַבְּשֵׁתוֹ עֲנִיָּה וְיִרְאָה, וּמְכַשְׁרֵתוֹ לְהִיּוֹת צַדִּיק וְחָסִיד וְיָשָׁר וְנָאֵמָן, וּמְרַחֲקֵתוֹ מִן הַחֲטָא, וּמְקַרְבֵּתוֹ לִידֵי זְכוּת, וְנִהְיֶינָן מִמֶּנּוּ עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה בִּינָה וּגְבוּרָה ...

וְנוֹתַנָּת לוֹ מַלְכוּת וּמְשָׁלָה וְחֻקוֹר דִּין, וּמְגַלֵּין לוֹ רְזִי תוֹרָה, וְנַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנִהַר שְׁאֵינוֹ פּוֹסֵק.

וְהוּי צְנוּע וְאַרְךְ רוּחַ, וּמוֹחַל עַל עֲלִבוֹנוֹ.

וּמְגַדְּלָתוֹ, וּמְרוֹמְמָתוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים".

ומשום כך, נצטוו הכהנים, ובראשם הכהן הגדול, על בגדי הכהונה:

שכן, כהן גדול, הוא המורה על דברי תורה,

⁹⁷ אסתר, ח' - טז'.

⁹⁸ אבות, ו' - א'.

וכמאמר הנביא ⁹⁹, "כִּי שִׁפְתַי כֶּהֱן יִשְׁמְרוּ דְעַת, וְתוֹרָה יִבְקֹשׁוּ מִפִּיהוּ, כִּי מִלֶּאֱדָה יִהְיֶה צְבָאוֹת הוּא".

וממוצא הדברים, נשכיל ונבין:

שכאשר נתחזק בלימוד תורה שבכתב, ובלימוד תורה שבעל פה,

נזכה להוריד מעלינו את הבגדים הצואים,

ובכך, נזכה למחות את שמו של עמלק מתחת השמים,

ואזי, נזכה ללבוש את בגדי תפארתינו, בבניין בית מקדשינו ותפארתינו -

וכמאמר הנביא ¹⁰⁰, "עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׁי עֲגֹדָה צִיּוֹן, לְבָשִׁי בְּגָדֵי תִפְאָרְתְּךָ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ, כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֵא בָךְ עוֹד עָרֶל וְטָמֵא".

יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

⁹⁹ מלאכי, ב' - ז'

¹⁰⁰ ישעיה, נב' - א'.

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

יוסף דהאן בן רחל

רפאל פנחס בן מרים רמו

משה בן אסתר

חיים נתן צבי בן שרה

מאיר בן נעמי

אפי בן קונפיטה

מרדכי בן רינה

~~~

רות חפציבה בת פרלה

שושנה סולטנה בת מרים

אמירה בת נעמי

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

שמחה בת זוהרה

אסתר בת תמר

לזכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי חנניה אדרי בר מימה זצ"ל
- רבי רחמים אדרי בר ביחה שמחה זצ"ל
- רפאל סיבוני בר גרסיה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- שלמה בר אסתרלייה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוני) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- קונפיטה בת דינה ע"ה
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה